

Saksutredning

Arkivreferanse: 2025/238-20

Saksbehandler: **Elisabeth Nerli**

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
	10.03.2026	Formannskapet
	10.03.2026	Livsløpsutvalget
	10.03.2026	Forvaltningsutvalget
	19.03.2026	Kommunestyret

Høring om det offentlige grunnskoletilbudet i Lesja kommune

Saken gjelder

Høring

Bakgrunn

Sak om budsjett og økonomiplan 2025 ble behandlet i kommunestyremøte 12.12.2024. Vedtaket om sammenslåing av ungdomstrinnene ble oversendt til Statsforvalteren i Innlandet for lovlighetskontroll. Statsforvalteren hadde ingen merknad til Lesja kommunes behandlingen av saken.

25.02.25 mottok Lesja kommune anmodning om uttalelse angående Fjellnær friskule sin søknad om å etablere en kristen grunnskole i eksisterende skolebygg på Lesjaskog skole.

30.04.25 sak om uttale til Utdanningsdirektoratet behandlet i formannskapet, kommunestyret behandlet saken 08.05.25.

22.12.25 mottok Lesja kommune kopi av vedtak fra Utdanningsdirektoratet. Godkjenningen innebærer at Fjellnær friskule kan etablere privat friskule med kristen formålsparagraf. Godkjenningen gjelder innenfor en periode på 3 år.

07.01.26 drøfting av Utdanningsdirektoratets vedtak om godkjenning av Fjellnær friskule.

05.02.26 Kommunestyret fatter følgende vedtak for videre arbeid:

1. Kommunedirektør gis fullmakt til å iverksette nødvendige prosesser for nedleggelse av Lesjaskog skole.
2. Lesja kommune benytter seg ikke av klageadgangen og påklager vedtaket fra Utdanningsdirektoratet Lesja kommune tar vedtaket til etterretning.
3. Kommunedirektøren kan forhandle om avhending, men ikke utleie, av skolebygget i tilfelle nedleggelse av Lesjaskog skule. At kommunen får reduserte driftsutgifter ved avhending skal tillegges stor vekt ved prissetting.
4. Avhending av skolebygget forutsetter nedleggelse av Lesjaskog skole.

5. Det kan ikke inngås avtaler om fremtidig økonomisk støtte til friskolen, obligatorisk tilbakekjøp av skolebygg eller gjenoppretting av offentlig skolested.

Denne saken vil omhandle nedleggelse av Lesjaskog skole. Avhending av skolebygg blir behandlet i egen sak.

Skolefaglig hensyn

Nedlegging av en offentlig grunnskole vil få betydning for det helhetlige skoletilbudet i Lesja kommune. Høsten 2025 ble ungdomstrinnene ved Lesja skole og Lesjaskog skole slått sammen, og i dag er det 66 elever på ungdomstrinnet.

Dersom ungdomstrinnet ved Lesja skole blir redusert, vil det gi begrensinger i hvordan skolen organiserer undervisningen og skoledriften. Større klasser gir større grunnlag for tolærerordning, som igjen gir lærerne en større pedagogisk handlefrihet i undervisningen. Det vil ikke være økonomisk forsvarlig å opprettholde tolærerordning (økt lærertetthet) i mindre klasser. Et redusert elevgrunnlag på ungdomstrinnet vil også medføre dårligere tilbudet til elevene, det gjelder særlig valgfag. I dag er valgfagene organisert i tre ulike valgmuligheter. Konsekvensen av få elever på hvert trinn kan føre til færre valg.

Felles skoleledelse

I budsjett- og økonomiplan for 2025 ble det vedtatt en felles skoleledelse for de to offentlige grunnskolene i Lesja kommune. Vedtaket skal iverksettes senest høsten 2026. Det er jobbet med vedtaket, men på grunn av usikkerheten knyttet til nedleggelsen av grunnskoletilbudet på Lesjaskog er videre arbeid utsatt. Kommunen har tre skoleledere som samarbeider svært tett og løser oppgavene i fellesskap. Lederne definerer seg som skolelederteamet i kommunen og fellesskapet oppleves som en stor styrke for lederne. Dersom skoletilbudet blir redusert fra to til en offentlig skole vil det ha betydning for antall skoleledere profesjonsfellesskapet for skolelederne.

Ansatte

Et redusert elevgrunnlag vil føre til færre ansatte i skolen og et mindre profesjonsfellesskap for lærerne. Dersom dagens elevtall holder seg stabile og alle som før har gått på Lesjaskog skole velger å bytte skole, vil det være 18 færre elever på ungdomstrinnet ved Lesja skole høsten 2026.

Opprettholdelse av et større profesjonsfellesskap vil være en styrke for skoletilbudet i kommunen, det gjelder særlig lærere på ungdomstrinnet som er avhengig av gode faglige refleksjoner om blant annet vurderingsforskriften og vurderingspraksis.

Det kan ikke utelukkes at lærere som i dag jobber i den offentlige grunnskolen søker arbeid ved Fjellnær friskule, det kan gi motsatt effekt. Innen noen fagområder har kommunen allerede i dag få ansatte, det gjelder særlig språklærere. Dersom språklærerne velger å si opp sitt arbeidsforhold i kommunen, vil det være helt nødvendig å rekruttere innenfor fagområdet, uavhengig om det helhetlige bildet er overtallighet i skolen.

Andre berørte fag- og yrkesgrupper

- I dag har Lesja kommune et utvidet tilbud av helsesykepleiere for grunnskolene. Nedleggelse av Lesjaskog skole vil endre ressursbehovet for skolehelsetjenesten.

- Stilling som barne- og ungdomskontakt. Det vil være et behov for en gjennomgang for hvilke funksjoner, oppgaver og omfang stillingen skal ha ved redusert elevtall i grunnskolen.
- Nedleggelse av det offentlige grunnskoletilbudet på Lesjaskog skole vil føre til at behovet for vaktmestere og renholdere vil falle bort.
- Nedleggelse av det offentlige grunnskoletilbudet på Lesjaskog skole vil føre til at behovet for ansatte til SFO vil falle bort.
- Ved avhending av bygg må plassering og organisering av biblioteket drøftes.

Skoledrift

Pr. i dag har ikke Fjellnær friskule godkjenning fra Statsforvalteren i Innlandet eller driftstillatelse fra Utdanningsdirektoratet. Godkjenningene vil trolig ikke være på plass før til sommeren. Ved manglende driftstillatelsen høsten 2026, vil hele grunnskoletilbudet til Lesja kommune bli samlet på Lesja skole.

Elevgrunlaget for 1.-10. trinn vil da være:

Klassetrinn	Antall elever Lesja skole	Antall elever Lesjaskog	Antall elever totalt i Lesja kommune
1.trinn	17	3	20
2. trinn	10	10	20
3. trinn	12	2	14
4. trinn	14	6	20
5.trinn	15	4	19
6.trinn	15	9	24
7.trinn	17	8	25
8.trinn	6	6	12
9.trinn	13	2	15
10.trinn	12	10	
	131	60	191

En minimumsbemanning jf. pedagognormen for hovdetrinnene, totalt 191 elever vil da være:

1.-4. trinn, 4,93 pedagoger

5.-7. trinn, 3,4 pedagoger

8.-10. trinn, 2,45 pedagoger

Pedagognormen tar utgangspunkt i behov for pedagoger til ordinær undervisning. I tillegg vil det være behov for ansatte til individuelt tilrettelagt opplæring og grunnleggende norskundervisning. Kommunen vil være ansvarlig for kostnader til lovpålagt individuelt tilrettelagt opplæring og skolehelsetjenester til Fjellnær friskule.

Barnets beste

Barns rett til å uttale seg om forhold som berører er hjemlet i barnekonvensjonen artikkel 12. Hva som er barnets syn, skal undersøkes og vektas i samsvar med alder og modenhet. Det er frivillig å uttale seg og det er tilstrekkelig at barna mener noe om enkelte sider av saken. Det er et prinsipp at barn skal lyttes ut direkte. Alle elever fra 5.-10. trinn har fått mulighet til å bli hørt.

Elevene på ungdomstrinnet er de som i størst grad har opplevd konsekvensene av sammenslåingen av ungdomstrinnene. Noen elever er opptatt av at sammenslåing preger fritiden. Selv om ingen må stå opp tidligere, tilbringes mer av tiden på buss. Andre elever er opptatt av å gi uttrykk for at sammenslåingen er det beste som har skjedd dem og at det er en positiv opplevelse at klassen har blitt større. Andre peker på negative konsekvenser som mindre lærertetthet nå som klassene er større, men påpeker at de har flere venner nå. En elev løftet frem at klassen er så stor at den må deles i flere timer, da oppleves hensikten med sammenslåingen som unødvendig. En av elevene mente at det beste for elevene fra Lesjaskog hadde vært at Fjellnær friskule var i drift allerede fra høsten 2025. Eleven ser at årets 9.trinns elever risikerer å få et skolebytte hvert skoleår gjennom hele ungdomsskoleløpet. Elevene på ungdomstrinnet har lite innspill og meninger om organisering av skoledrifta, utover at det oppleves uheldig/unødvendig med deling av klasser og mindre lærertetthet. Oppsummert har ungdomstrinnet flest meninger knyttet til

- Det brukes mer tid til å sitte på buss
- Mindre lærertetthet
- Positivt at klassene har blitt større, opplevelse av å ha flere venner.

Elevene på mellomtrinnene har ikke de samme forutsetningene gjennom egne erfaringer slik som elevene på ungdomstrinnet. Alle gir uttrykk for at de ønsker å fortsette å gå på egen nærscole. Noen har eldre søsken som nå bruker mer tid på buss, dette opplever de som negativt. Elevene er opptatt av om det er plass på skolen når klasser blir slått sammen, og at kan bli mer uro når mange samles. Mange av elevene uttrykker at det kan være positivt å få flere venner. Det er barn som uttrykker bekymring for hva som skjer dersom Fjellnær friskule ikke kommer i gang med skoledrift fra høsten 2026.

Nedleggelse av Lesjaskog skole vil gi lengre reisevei for 1.-10. trinns elever som ønsker et offentlige skoletilbud. Tilknytning til nærmiljø, identitet, behov for omsorg vil likevel ivaretas dersom man velger det offentlige grunnskoletilbudet på Lesja. Alle barn har rett til utdanning jf. opplæringsloven, retten til vil bli ivaretatt uavhengig av hvilket skoletilbud man velger. Økonomi er en faktor som kan tillegges vekt i en barnets beste vurdering. Et argument for sammenslåing var å bevare kvaliteten på opplæringstilbudet, redusert elevtall kan få motsatt effekt. Kommunen kan også få økte utgifter til individuelt tilrettelagt opplæring på grunn av organisering. Hensyn til ungdommens mulighet til flere venner taler for at ungdomstrinnet fortsatt bør bestå som i dag, det samme gjelder hensyn til økonomi. Det tillegges derfor mindre vekt til hensynet til lengre reisevei og mer tid til skoleskyss. Det konkluderes med at barnets beste er å ha et samlet ungdomstrinn på Lesja skole som i dag.

Vurdering

Det finnes ikke lov- og forskriftsbestemte regler for hvor lang fristen til uttale skal være i saker om skolestruktur. Hvor godt eller dårlig saken er kjent i kommunen bør legges til grunn for høringsfrist. Fjellnær friskule søkte Utdanningsdirektoratet om godkjenning i desember 2024, og det er godt kjent gjennom politiske møter og media.

Foreldre i skole og barnehage, samt ansatte inne oppvekstsektoren er orientert om pågående arbeid med å etablere en privat skole. I arbeidet med å lytte ut barn og unge i skolene var alle elevene kjent med saken om nedleggelse av det offentlige skoletilbudet.

Hensynet til Fjellnær friskule og tidsfrister i prosessen med å få driftstillatelse fra Utdanningsdirektoratet legges til grunn for kort høringsfrist. Høringsfrist blir derfor satt til 01.04.2026.

Godkjenning fra Statsforvalteren Innlandet og Utdanningsdirektoratet vil trolig ikke være avklart til saken skal behandles i kommunestyre 16.04.26. Manglende driftstillatelse gir usikkerhet knyttet til nedlegges og videre skole drift av det skoletilbudet ved Lesjaskog.

Ut fra skolefaglige hensyn er kommunedirektøren bekymret for at tilbudet og kvaliteten i den offentlige skolen skal bli betydelig redusert med så vesentlig nedgang i elevtallet.

Dokumenter

Vedlegg

- 1 Vedtak om godkjenning av ny grunnskole etter privatskoleloven - Fjellnær friskule SA (org.nr. 93.pdf)
- 2 Saksprotokoll Fullmakt for prosess, nedleggelse av Lesjaskog skole
- 3 Saksprotokoll Uttalelse om Fjellnær friskule SA - anomodning fra Utdanningsdirektoratet

Innstilling:

Saken sendes på høring, med frist for høringsinnspill den 1. april 2026.

Per Dag Hole
kommunedirektør

FJELLNÆR FRISKULE SA

Vedtak om godkjenning av ny grunnskule etter privatskolelova - Fjellnær friskule SA (org.nr. 934 599 454)

Utdanningsdirektoratet viser til søknad frå Fjellnær friskule SA datert 31. januar 2025 og seinare suppleringar frå søkjar.

Fjellnær friskule SA søker om godkjenning av ny grunnskule med 85 elevplassar på 1. - 10. trinn. Det blir søkt om godkjenning etter privatskulelova § 2-1 første ledd, jf. andre ledd bokstav a. livssyn.

Vedtak

Utdanningsdirektoratet godkjenner søknaden frå Fjellnær friskule SA (org. nr. 934 599 454) etter privatskulelova § 2-1 første ledd, jf. andre ledd bokstav a. livssyn.

Skulen er frå og med hausten 2026 godkjend for inntil 85 elevar på 1.-10. trinn.

Skulen skal følgja Læreplanverket for Kunnskapsløftet (LK20) og i tillegg læreplanar godkjend for Kristne Friskolers Forbund (KFF) – overordna del, læreplan i KRLE og synleggjerings tillegg.

Vilkår for godkjenninga

Skuleverksemda kan ikkje setjast i gang før Utdanningsdirektoratet har gitt eit driftsløyve. Skulen søker om dette via Tavla.

Før det kan givast driftsløyve, må skulen dokumentera overfor Utdanningsdirektoratet at han har oppfylt vilkåra i punkta nedanfor innan 15. juni det skuleåret skulen skal starta opp.

1. Skuleanlegget må vera godkjent av Statsforvaltaren i Innlandet, jf. privatskulelova § 2-4 første ledd. Skulen må innhenta godkjenning etter forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger, og ferdigattest/bruksløyve etter plan- og bygningslova, før skulen tek kontakt med Statsforvaltaren om formell godkjenning av lokala. Sjå nettsidene våre, udir.no, for meir informasjon om Statsforvaltarens godkjenning av privatskulars skuleanlegg.
2. Den samla lærarkompetansen ved skulen må vera godkjend av Utdanningsdirektoratet, jf. privatskulelova § 4-2. Skulen må dokumentera kvar enkelt lærars kompetanse og lasta opp vitnemålet til den enkelte i søknadsskjema. Me viser til krava som kjem fram av opplæringsforskrifta kapittel 12 Personalet i skulen.
3. For lærarar med utanlandsk lærarkompetanse må det i tillegg liggja føre ei eiga godkjenning av den utanlandske lærarkvalifikasjonen. Kvar enkelt lærar må søkja Direktoratet for høgare utdanning og kompetanse (HK-dir) om godkjenning.

4. Skulen må oppgi kontonummer for utbetaling av statstilskot. Kontonummeret må vera knytt til organisasjonsnummeret til skulen.
I tillegg må skulen leggja ved ein elevtalsprognose for første halvår skulen er i drift.
Prognosen dannar grunnlaget for utbetaling av statstilskot fram til elevteljing 1. oktober.

Sjå nettsidene våre, udir.no, for meir informasjon om driftsløyve.

Vurderinga frå Utdanningsdirektoratet

Vi har gått gjennom søknaden og finn at han tilfredsstillar minstekrava i privatskulelova. Utdanningsdirektoratet har gjort følgjande vurderingar:

Grunnlaget til skulen

Fjellnær friskule SA søker om godkjenning etter privatskulelova § 2-1 andre ledd bokstav a. livssyn og skal følgjer kristne læreplanar (sjå over). Utdanningsdirektoratet fekk i desember 2024 ein instruks frå Kunnskapsdepartementet om behandling av søknader frå skular som vil driva/driv på dette grunnlaget. I instruksjonen blir det vist til at kjernen i privatskulelovgivninga er å ivareta moglegheita til å etablere private skular som representerer eit tydeleg alternativ til den offentlege skulen: *For å sikre at livssynsskoler utgjør et reelt alternativ til offentlige skoler, kan det ved behandlingen av søknader og godkjenning av nye skoler og driftsendringer ved eksisterende skoler, være grunn til å være særlig oppmerksom på skolenes reelle tilknytning til det aktuelle livssynet. [...]*

Departementet skriv vidare:

På denne bakgrunn ber departementet om at direktoratet ved behandling av nye søknader – i tillegg til å vurdere om læreplaner og andre vilkår for godkjenning er oppfylt – også særskilt vurderer om det skoletilbudet som søkes godkjent samlet sett fremstår som gjennomført og reelt i henhold til godkjenningsgrunnlaget. I denne sammenheng bør det blant annet vurderes om søkerskolen ut fra sitt navn, presentasjon på ev. hjemmeside og annet informasjonsmateriell mv., reelt fremstår som en alternativ skole innenfor det aktuelle godkjenningsgrunnlaget. Departementet understreker i denne forbindelse viktigheten av at offentligheten og potensielle søkere om elevplass gis en tydelig og korrekt informasjon om hvilket godkjenningsgrunnlag skolen driver sin virksomhet på.

Fjellnær friskule SA gir i søknaden ei grundig forklaring for korleis skulen skal vera ein skule tufta på kristent livssyn. Det kristne grunnlaget kjem òg fram av det vedtektsfesta formålet til skulen, som lyder:

Fjellnær friskule SA har som formål å etablere og drive grunnskule basert på kristent (evangelisk-luthersk) livssyn. Samvirkeforetaket skal drive skule i samsvar med privatskulelova, samt skulefritidsordning.

Samla sett er det vår vurdering at Fjellnær friskule SA har ei reell tilknytning til det kristne grunnlaget skulen er godkjent på og representerer eit tydeleg livssynsmessig alternativ til den offentlege skulen.

Budsjett

Budsjettet til skulen er vurdert og totalt sett funne tilfredsstillande i samsvar med økonomiforskrift til privatskulelova § 2-1, Krav til budsjett ved søknad. Me har likevel nokre merknader som skulen må ta omsyn til, knytt til dei planlagde tilleggsverksemdene til skulen.

Budsjett for skuledrift

Statstilskudd og skulepengar er no berekna i samsvar med regelverket og gjeldande satsar. Det er ikkje gjort ei fullstendig vurdering og etterprøving av kvar enkelt budsjettpost. Me presiserer at alle disposisjonar må vera i samsvar med privatskulelova og økonomiforskrift til privatskulelova.

Tilleggsverksemder

Skolen planlegg drift av SFO, utleige av spesialrom (symjebasseng) og utleige av skulelokale som tilleggsverksemder etter økonomiforskrifta § 7-1.

Skulen har i samband med søknaden utarbeidd eigne budsjett for tilleggsverksemdene. Skulen har fordelt felles driftskostnader mellom skuledrift og tilleggsverksemder, men me ser at enkelte kostnader er haldne utanfor. Me minner derfor om at statstilskot gitt til skuledrift ikkje skal bidra til å finansiera tilleggsverksemder, og at skulen til kvar tid må sørgja for at tilleggsverksemdene til skulen er sjølvfinansierande.

Skulen må fordela alle typar felleskostnader som er relevante for tilleggsverksemder og fordela meir enn berre meirkostnader knytte til tilleggsverksemdene. Manglande tilordning av felleskostnader fører til at tilleggsverksemdene blir drivne på kostnad av tilskotsmidlane gitt til opplæring. Som eitt døme kan me trekkja fram at det ikkje er synleggjort kostnader ved dagleg drift av skulens SFO, materiell og utstyr osv.

Finn meir informasjon om tilleggsverksemder på nettsidene våre:

<https://www.udir.no/regelverkstolkninger/privatskole/private-skoler/tilleggsvirksomhet-og-avdelingsregnskap-for-privatskoler/>

Skulen må vera merksam på at om at det blir stilt ytterlegare krav til dokumentasjon og vurderingar ved handel med nærståande, jf. økonomiforskrifta til privatskulelova § 6-2. Disponering av eventuelt overskot kan gjerast etter økonomiforskrifta § 6-3.

Me minner om privatskulelova § 6-3 Krav til bruken av offentlege tilskot og skolepengar. Der står det at alle offentlege tilskot og skolepengar skal komma elevane til gode.

Skjønsmessig vurdering

I tillegg til å vurdere om skulen tilfredsstiller minstekrava i lova, har Utdanningsdirektoratet gjennomført ei skjønsmessig vurdering som mellom anna er basert på kva konsekvensar godkjenninga vil få for det offentlege skuletilbodet og kva behov det er for endringa.

Fjellnær friskule SA har saman med søknaden sendt inn ei utgreiing for behovet for skulen og godkjenningsgrunnlaget. Skulen skriv mellom anna:

Vårt budsjett, som vi også har lagt fram for og diskutert med økonomisjef i Lesja kommune utan innvendingar, viser at vi klarar å drifte ein 1.-10.-skule på Lesjaskog billigare enn Lesja kommune har klart til no og godt innanfor rammene statstilskotet set. Med eit privat skulealternativ kjem Lesja kommune til å kunne stryke ein stor post frå sitt budsjett og stå friare økonomisk. Når Lesja kommune ikkje har råd til å drive to ungdomsskular i ei så langstrakt kommune, men foreldreengasjementet for ein 1.-10.-skule på Lesjaskog er så stort, er det for oss åpenbart at det er behov for eit privat skuletilbod. Det er behov for å tenkje nytt, og det er behov for å gjeva elevar og tilsette ein trygg skulekvardag som ikkje lenger er truga av nedskjæringar og stram kommuneøkonomi.

(...)

Vi ynskjer at Fjellnær friskule skal vera ein skule tufta på kristent livssyn. Dette er utan tvil det mest naturlege valet av godkjenningsgrunnlag for oss. Vår kultur og våre felles verdiar er bygd på ein 1000-årig kristen tradisjon, og mange foreldre saknar tydelege spor av dette i barnas noverande læreplan og skulekvardag. Barnehagen i bygda, Lesjaskog friluftsbarnehage, har allereie eit tett og godt samarbeid med Lesjaskog kyrkje. Dei har songstundar og historieforteljing i kyrkja og presten kjem på besøk til barnehagen. Dei samarbeider om førebuinga til utdeling av 4-årsbok og 6-årsbok og har omvisningar i kyrkja for å bli kjent med bygget og historia. Ungane deltek i gudstjeneste før påske og jul. Foreldra blir invitert og det er alltid stor oppslutning rundt denne tradisjonen. Dette gode grunnlaget klarar ikkje den offentlege skulen å følgje opp, i våre auge. Den næraste kristne privatskulen for innbyggjarane knytt til Lesjaskog skulekrets er Innfjorden friskule. Avstanden dit er godt og vel 7 mil, i tillegg til at skulen ligg i eit anna fylke. Å sende barna dit for å gå på skule, lar seg ikkje gjere i kvardagen utan at heile familien må flytte. Vi i Fjellnær

friskule ønsker å opprette ein nærskule som kan vidareføre det gode samarbeidet med kyrkja, og at barna får gå på ein skule der kristen tru og etikk har ein større plass enn det har i den offentlege skulen vi har i dag. Vi vil utarbeide eit årshjul der alle klassene har ulike treffpunkt med kyrkja gjennom skuleåret med til dømes songstunder, kyrkjevandring, undervisning i til dømes lokalhistorie, kyrkjebygget, kristne høgtider, salmar m.m. Ved å ha ein 10-årig skule vil vi også kunne ha konfirmasjonen som ei kontaktflate mellom kyrkja og skulen. På Lesjaskog har det i lang tid vore stor oppslutning om den kyrkjelege konfirmasjonen. I ei verd med mykje uro og rask utvikling meiner vi at det er viktig for dei unge å ha ei trygg forankring i den kristne tru og eit påliteleg forhold til kyrkja. Kyrkja på Lesjaskog har vore ein stabil institusjon i bygda vår i generasjonar. Det vil vi at den skal vera i framtida også. Vi ynskjer å gjeva foreldre moglegheiten til å velja ein skule tufta på kristen tradisjon for sine barn, noko dei ikkje kan i dag.

Vi søker om godkjenning for 1.-10. klasse fordi vi har gode erfaringar med 1.-10.-skule. Elevtalet tilseier at vi held fram som ein fådelt/aldersblanda skule. Lesjaskog skule har vore fådelt skule dei siste 10 åra. Vi meiner det har klare pedagogiske fordelar når elevar på ulike nivå kan samarbeide og lære av kvarandre. Dette kjem også fram i litteratur om nærskular og aldersblanding (Sætherstuen m.fl, 2016). Elevane øver seg på å ta i mot hjelp og å gje hjelp til både eldre og yngre medelevar. Dei yngre elevane har fine rollemodellar i dei eldre elevane, og vi ser at det oppstår vennskap og gode opplevingar på tvers av alder. Dette er gode eigenskapar for barna å ta med vidare i livet.

Vi ønsker at barn skal få gå i mindre klassar med moglegheit for tett og god oppfølging, eit kristent livssyn og fokus i botnen, tryggleik for barna og nærheit mellom barn og lærar. Vi ønsker at barn skal få gå på skule i sitt nærmiljø. Vi ønsker at dei kristne tradisjonane og det gode samarbeidet mellom skule og kyrkje skal bestå og utvikle seg. Vi ønsker å bruke alt det lokale engasjementet til noko fruktbart og positivt, vi ønsker å skape bolyst. Vi ønsker å skape eit kristent skulealternativ i Lesja kommune.

Det har også komme inn skriv frå FAU Lesjaskog Friluftsbarnhage og Leiar for FAU Lesjaskog skula, Lesjaskog Idrettslag, styret i Utdanningsforbundet Lesja og frå grendeutvalg i Bjorli og Rånå, Lesjaskog og Lesjaverk. Utsegnene opplyser saka og gjer mellom anna greie for historikk og lokalt engasjement for å starta opp ein kristen privatskule på Lesjaskog.

Lesja kommune (vertskommunen) er i tråd med privatskulelova § 2-1 første ledd gitt høve til å uttale seg om saka. I brev datert 21. mai 2025 har kommunen sendt inn saksframlegg med innstilling og endeleg vedtak. Kommunestyret behandla saka i møte 8. mai 2025 (sak 25/2025) og gjorde følgjande vedtak:

Vedtak

1. Forventet elevtall i Lesja kommune vil variere fra 13 til 25 elever på hvert ungdomsskoletrinn i perioden fra høsten 2026 til våren 2032. Kommunestyret mener det er uheldig både faglig og sosial å splitte opp så små elevmiljø på to uavhengige skoler.
2. Fjellnær Friskule SA søker om å etablere en 1-10 skole som i praksis vil ha den konsekvensen at den offentlige skolen vil bli nedlagt i denne delen av bygda. Kommunestyret mener at dette er negativt med tanke på behovet for en fellesskapsskole for alle barn i denne delen av bygda.
3. Ifølge spørreundersøkelse (utført av Fjellnær Friskule SA) som er foretatt blant foreldre som har elever ved nåværende Lesjaskog skule, har friskolen stor tilslutning blant foreldrene. Samtidig viser den at det er et lite mindretall av foreldrene som ikke ønsker et slikt skoletilbud for sine barn. For disse foreldrene vil Lesja skule bli den nærmeste offentlig eide skolen, noe som igjen vil bety en uhenksom lang reisevei for de minste elevene.
4. For Lesja kommune vil en slik etablering ha som konsekvens at i tillegg til å ha det økonomiske ansvaret for skoleskyssen til Fjellnær Friskule SA, vil kommunen få ansvaret for skoleskyss til de elevene som ikke ønsker dette tilbudet.
5. For det store flertallet av elever og foreldre samt bygdefolk forøvrig som ønsker en etablering av Fjellnær Friskule SA velkommen i den vestre del av bygda, vil utvilsomt en slik etablering bli oppfattet som svært positiv ved at de får beholde en 1-10 skole i sitt nærmiljø.

6. De faglige og miljømessige resultatene for begge de to skolene i Lesja kommune har fram til i dag vist gode resultater sammenlignet med andre tilsvarende skoler i Norge. Selv om Lesjaskog skole fra høsten 2026 blir organisert som en friskole, vil personalet i all hovedsak bli det samme som er ansatt ved den offentlige skolen i dag. Kommunestyret er av den oppfatning at det faglige og miljømessige nivået ikke vil bli vesentlig endret ved at skolen blir organisert som en privat friskole.

7. Kommunestyret erkjenner videre at skolen i tillegg til å være en viktig institusjon i seg selv, også har en viktig funksjon som samlingspunkt i bygda både når det gjelder fritidsaktiviteter og andre viktige anledninger. Denne funksjonen er i stor grad avhengig av at det eksisterer et levende skolemiljø på stedet.

8. Etablering av Fjellnær friskule SA vil gi en betydelig økonomisk gevinst for Lesja Kommune. Kommunen vil samtidig kunne avhende en betydelig bygningsmasse som også vil gi innsparinger.

Som det kjem fram over, har skulen sendt inn dokumentasjon som stadfestar og utdjuvar tilknytninga skulen har til det kristne livssynet. Namnet til skulen er nøytralt, men skulen skal følgje kristne læreplanar og det kjem tydeleg fram av det vedtektsfesta formålet til skulen at skulen «...har som formål å etablere og drive grunnskule basert på kristent (evangelisk-luthersk) livssyn.»

Det er vår vurdering at skulen har ei reell tilknytning til livssynsgrunnlaget skulen søker om godkjenning på og at det er behov for skulen, mellom anna fordi det ikkje finst andre kristne skular i kommunen. I saksframlegget til Lesja kommune står det og: «Det er ingen privatskoler i kommunen fra før. Fjellnær friskole søker om å få etablere en privatskole med et kristent livssyn. En etablering av skolen vil bidra til mangfold og valgmuligheter for innbyggerne i Lesja kommune.»

Uttalen frå kommunestyret peikar på fleire forhold. Eitt av punkta viser til at dersom ein privat skule med 1. – 10. trinn blir godkjend, så vil denne erstatta den offentlege skulen som i dag er på Lesjaskog. Dette vil som regel vera eit argument som talar mot godkjenning av ein privat skule. Slik me les Kommunestyrets uttale og dei mange innkomne støtteerklæringane, er vår vurdering likevel at ei godkjenning av Fjellnær friskula SA vil innebera at det i kommunen kan halda fram med å vera to skular med barne- og ungdomstrinn og at kommunestyret støttar dette. Når det også kjem fram av vedtaket i kommunestyret at etablering av Fjellnær friskula SA vil gi ein stor økonomisk gevinst for Lesja kommune, legg me til grunn at endringa samla sett ikkje vil få negative konsekvensar for det offentlege skuletilbodet i kommunen og at det er behov for endringa.

Konklusjon

På bakgrunn av det ovenstående finn Utdanningsdirektoratet å kunna komma søknaden i møte om godkjenning etter privatskulelova.

Informasjon til skulen

Oppstartskostnader

Skolen får ikkje statstilskot for å dekkja ekstrakostnader i samband med oppstart av skuledrifta. Dette skal dekkjast av skuleeigars innskot. Statstilskotet kan heller ikkje brukast til å dekkja gjeld som har oppstått i samband med oppstarten. Investeringar som blir gjennomførte tidsmessig tett opptil driftsløyvet og skulestart, kan dekkjast av framtidig statstilskot under føresetnad av at det kjem elevane til gode i skuleåret.

Bortfall av godkjenning

Godkjenninga fell bort dersom skulen ikkje blir starta opp i løpet av tre skuleår etter at godkjenning er gitt. Godkjenninga fell også bort dersom skuleverksemda blir lagd ned, det vil

seia at for få/ingen elevar får opplæring i tråd med privatskulelova med forskrift og dei vilkåra som ligg til grunn for godkjenninga.

Tavla

I Tavla vil skulen få oversikt over tilskota sine, tilbod og tilsyn. Her skal skulen rapportera tilskotsrettmessige elevtal og prognosar, og dei kan søkja om driftsendringar. Dagleg leiar og/eller styreleiar kan gi andre tilgang til Tavla på vegner av skulen via Altinn. Informasjon om dagleg leiar og styreleiar er henta frå Einingsregisteret. Meir informasjon om innlogging finst her: <https://www.udir.no/om-udir/tilskudd-og-prosjektmidler/tavla/>

Statsforvaltaren rettleier om regelverket

Dersom skulen har spørsmål om privatskulelova og regelverket knytta til privatskulelova, kan skulen ta kontakt med Statsforvaltaren i Innlandet.

Feide

Skulen kan bli vertsansisasjon i Feide når det ligg føre vedtak om driftsløyve. Dere kan lesa meir om Feide og krav til vertsansisasjon her: <https://www.feide.no/innforing-av-feide>

Informasjon om klagemoglegheit

Utdanningsdirektoratets vedtak kan klagast inn for Kunnskapsdepartementet. Etter forvaltningslova § 29 er fristen for å klaga tre veker frå det tidspunktet underretning om vedtaket har komme fram. Etter forvaltningslova § 32 er det nærare reglar om adressaten, forma og innhaldet i klaga. Det blir understreka at klaga skal sendast det forvaltningsorganet som har gjort vedtaket. Etter forvaltningslova §§ 18 og 19 har parten rett til å sjå dokumenta i saka.

Om regelverket

I privatskulelova § 2-1 Godkjenning av skolar står det mellom anna:

«Departementet kan godkjenne private skolar og driftsendringar ved godkjende private skolar. Departementet kan godkjenne at ein grunnskole flyttar verksemda si til ein annan kommune eller at ein vidaregåande skole flyttar verksemda si til ein annan fylkeskommune. Ein skole skal ikkje få godkjenning dersom etableringa vil medføre negative konsekvensar for det offentlege skoletilbodet, eller andre særlege grunnar tilseier at skolen ikkje bør godkjennast. Vertskommunen eller vertsfylket skal få høve til å gi fråsegn før departementet gjer vedtak i saka, og dei kan klage på departementet sitt vedtak. Departementet skal leggje vesentleg vekt på fråsegna til vertskommunen eller vertsfylket. Godkjende skolar har rett til statstilskot etter § 6-1 og til å drive verksemd etter lova.

Skolane skal drive verksemda si på følgjande grunnlag:

- a. livssyn
- b. anerkjend pedagogisk retning
- c. internasjonalt
- d. særskilt tilrettelagd vidaregåande opplæring i kombinasjon med toppidrett
- e. norsk grunnskoleopplæring i utlandet
- f. særskilt tilrettelagd opplæring for elevar med dokumenterte behov
- g. vidaregåande opplæring i tradisjonshandverksfag

[...]

Opplæringa skal vere på norsk eller samisk. Dette kravet gjeld likevel ikkje internasjonale skolar. Viktige dokument om verksemda etter lova skal i alle høve vere tilgjengelege på norsk eller samisk.

Godkjenninga fell bort dersom ein skule ikkje startar opp verksemda si etter lova i løpet av tre skuleår etter at godkjenning vart gitt. Det same gjeld om drifta etter lova blir nedlagd.»

Vennleg helsing

Sine Lund Solheim
seniorrådgivar

Kopi til:
LESJA KOMMUNE
Statsforvaltaren i Innlandet
Kunnskapsdepartementet

Saksutredning

Arkivreferanse: 2025/238-15

Saksbehandler: **Elisabeth Nerli**

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
2026/2	05.02.2026	Kommunestyret

Fullmakt for prosess, nedleggelse av Lesjaskog skole

Saken gjelder

Fullmakt og mandat for å starte prosess med nedleggelse av Lesjaskog skole

Bakgrunn

Fjellnær friskule SA har søkt om godkjenning for å etablere friskole i Lesja kommune.

Lesja kommune ble i forbindelse med søknaden bedt om å komme med uttalelse til saken. Høringsuttalelsen ble behandlet i Kommunestyret i sak 2025/25.

Utdanningsdirektoratet viste til søknad fra Fjellnær friskule SA datert 31. januar 2025 og seinere suppleringer fra søker. Fjellnær friskule SA søkte om godkjenning av ny grunnskole med 85 elevplasser på 1. - 10. trinn. Det ble søkt om godkjenning etter privatskoleloven § 2-1 første ledd, jf. andre ledd bokstav a. livssyn.

Lesja kommune mottok vedtak fra Utdanningsdirektoratet den 22.12.25, der Utdanningsdirektoratet godkjenner søknaden fra Fjellnær friskule SA (org. nr. 934 599 454) etter privatskoleloven § 2-1 første ledd, jf. andre ledd bokstav a. livssyn. Skolen er fra og med høsten 2026 godkjent for inntil 85 elever på 1.-10. trinn.

Skolen skal følge Læreplanverket for Kunnskapsløftet (LK20) og i tillegg læreplaner godkjent for Kristne Friskolers Forbund (KFF).

I vedtaksbrevet fra Utdanningsdirektoratet er det vurdert om skolen tilfredsstillende minstekravene i loven. Utdanningsdirektoratet har gjennomført ei skjønsmessig vurdering som mellom annet er basert på kva konsekvenser godkjenningen vil få for det offentlige skoletilbudet og hvilke behov det er for endringer.

Det er videre i godkjenningen fra Utdanningsdirektoratet satt flere vilkår som må oppfylles før skolen kan starte opp med godkjent skoledrift. Dette vil påvirke kommunen innen flere områder. Det mest omfattende endringen vil være at godkjenningen til oppstart av Fjellnær friskole betinger overtagelse av Lesjaskog skole. Dette krever vedtak om nedleggelse og overdragelse av eiendommen til friskolen. Dette er omfattende og formelle prosesser som er krevende å få gjennomført slik at friskolen også kan holde sine tidsskjemaer for å kunne starte opp fra skoleåret 26/27.

Nedleggelse av Lesjaskog skule påvirke en rekke forhold som må avklares. Kommunen må forholde seg til enhver tid gjeldende lover og regler og samtidig ta flere hensyn i prosessen.

For nødvendig fremdrift i saken er administrasjonen avhengig av en fullmakt fra kommunestyret til å gjennomføre disse prosessene så ryddig og raskt som mulig.

Kommunens bygg og eiendom

I søknaden om etablering av ny friskole på Lesjaskog, er det lagt til grunn at Fjellnær friskule får overta de eksisterende skolelokalene vederlagsfritt fra kommunen. Lesjaskog skule utgjør et relativt stort areal med en bygningsmasse på over 2 500 m², inkludert en flerbrukshall på ca. 500 m². Flerbrukshallen er en integrert del av skolelokalene, og brukes daglig som gymsal. Den er også brukt til allmenne formål og kulturhus utenom skoletid. Derfor er det et viktig spørsmål om hvordan dette tilbudet vil bli ivare tatt framover, som et likeverdig tilbud til alle innbyggere.

Det vesentligste spørsmålet er forutsetningen om gratis overføring av lokaler og eiendom. Dette kommer inn under EØS-avtalens forbud mot offentlig støtte, der kommunen som offentlig aktør må forholde seg til EØS-avtalens artikkel 61. *)

Forbudet innebærer at dersom salg av offentlig eiendom skjer til underpris, vil kjøperen få en økonomisk fordel som kan bli regnet som offentlig støtte. ESA har derfor retningslinjer for hvordan offentlige aktører bør gå frem ved salg av offentlig eiendom for å sikre at dette skjer til markedspris. Det kan enten skje gjennom en åpen budrunde, eller at det innhentes en ekstern vurdering av markedsverdien til eiendommen fra en kvalifisert, uavhengig ekspert (verditakst).

Forbudet mot offentlig støtte gjelder overfor alle typer foretak som driver en form for økonomisk aktivitet. Det finnes unntak for organisasjoner som kun ivaretar sosiale eller kulturelle funksjoner, samt amatør- og breddeidrett. Disse vil normalt ikke anses for å drive økonomisk aktivitet, og derfor ikke sett på som «foretak» i EØS-lovens forstand.

Denne problemstillingen er også drøftet med eiendomsavdelingen i Innlandet fylkeskommune som har erfaring på området, og med Abakus AS, som er Lesja kommunes rådgiver for offentlige anskaffelser (og avskaffelser). Begge bekrefter det samme som beskrevet ovenfor, men viser til at det kan finnes rom for å vurdere nedjustering av en verdi på anlegget basert på aktuelle kostnader med drift og vedlikehold, om anlegget fortsatt skal brukes til samme aktivitet (skole) eller om ny eier ikke har noe formål om fortjeneste i sine vedtekter.

Konklusjonen er at Lesjaskog skule ikke kan overdras vederlagsfritt til Fjellnær friskule, men kan selges til markedsverdi basert

på takst. Den aktuelle markedsverdien kan imidlertid vurderes etter ulike faktorer, bl.a. formålet til virksomheten, framtidige drifts- og vedlikeholdsutgifter og antatt markedsinteresse. Basert på dette kan fastsetting av pris eventuelt justeres ned til et nøkternt nivå, og danne grunnlag for en forhandling mellom partene.

Et annet moment er friskolens ønske om at en avtale skal forplikte kommunen til å ta over bygningsmassen igjen dersom friskolen skulle bli lagt ned. Lesja kommune har imidlertid for mye bygningsareal allerede (ca. det dobbelte av landsgjennomsnittet). Etter en periode med fortsatt bruk og slitasje fra andre aktører, vil det være lite interessant å ta over igjen en slik bygningsmasse, som vil bety etablering av nye og vesentlige drifts- og vedlikeholdskostnader for kommunen.

Det er likevel naturlig at en avtale inneholder en klausul om forkjøpsrett, slik at kommunen kan avgjøre spørsmålet om eventuelt tilbakekjøp på et senere tidspunkt dersom det skulle bli aktuelt. Videre må en avtale ha med vilkår om allmenn tilgang og bruk av utendørsanlegg og av kulturhuset.

Kommunedirektøren vil rekvirere takstmann snarest mulig for å kunne vurdere og dokumentere at ESAs retningslinjer blir ivare tatt. Deretter kan det utarbeides et forslag til avtale, som grunnlag for forhandlinger med Fjellnær friskule.

Andre konsekvenser for kommunen:

En grunnskole i Lesja kommune:

Lesja kommune vil ha en offentlig grunnskole, det vil være Lesja skole.

Overtallighet

En nedleggelse av grunnskoletilbudet ved Lesjaskog skole og etablering av Fjellnær friskole vil føre til overtallighet i organisasjonen. Sektorene oppvekst, helse og omsorg og teknisk vil bli berørt. Det vil for eksempel gjelde lærere og annet undervisningspersonell, renholdere, vaktmestere og helsesykepleiere.

Tidslinje

10.03. -høringssak nedleggelse av skole og avhending bygg, ekstra felles møte i livsløp- og forvaltningsutvalg

11.03 - høringssak nedleggelse av skole og avhending bygg, formannskapsmøte

19.03 - høringssak nedleggelse av skole og avhending bygg, kommunestyremøte

07.04 - politisk behandling av nedleggelse av skole og avhending bygg, livsløp- og forvaltningsutvalg

08.04 - politisk behandling av nedleggelse av skole og avhending bygg, formannskapsmøte

16.04 - politisk behandling av nedleggelse av skole og avhending bygg, kommunestyremøte

Dokumenter

Vedlegg

- 1 Vedtak om godkjenning av ny grunnskole etter privatskoleloven - Fjellnær friskule SA (org.nr. 93.pdf)

Innstilling:

Kommunedirektør ber om fullmakt til å iverksette nødvendige prosesser for nedleggelse av Lesjaskog skole.

Per Dag Hole
kommunedirektør

Kommunestyrets behandling av sak 2/2026 i møte den 05.02.2026:

Behandling

Endringsforslag 1 Fra Anna Olea Bakken (UAV2)

Kommunedirektøren får ansvar for å gjennomføre en prosess med følgende målsetting:

a. Avklare nødvendige spørsmål knyttet til eksisterende skoleanlegg på Lesjaskog og komme med forslag om en nødvendig avtale mellom Lesja kommune og Fjellnær Friskule. Avtaleforslag legges fram for K-styre for godkjenning.

- b. Gjennomføre en prosess i henhold til UDIR rundskriv av 01.08.2024 i forhold til en formell nedlegging av Lesjaskog skule. Formell sak om nedlegging av Lesjaskog skule legges fram for K-styre.
- c. Det etableres en arbeidsgruppe bestående av kommunedirektør, arbeidsgruppa ved Fjellnær Friskule, ordfører + to politikere.
- d. Arbeidet gjennomføres etter følgende tidslinje:

10.03. Høringssak nedleggelse av skole og overdragelse av skolebygg, ekstra felles møte i livsløp- og forvaltningsutvalg

11.03. Høringssak nedleggelse av skole og overdragelse av skolebygg, formannskapsmøte

19.03. Høringssak nedleggelse av skole og overdragelse av skolebygg, kommunestyremøte

07.04. Politisk behandling av nedleggelse av skole og overdragelse av skolebygg, livsløp- og forvaltningsutvalg

08.04. Politisk behandling av nedleggelse av skole og avhending bygg, formannskapsmøte

16.04. Politisk behandling av avtaleforslag mellom Lesja kommune og Fjellnær friskole, kommunestyremøte

18.06. Formell sak om nedlegging av Lesjaskog skule, kommunestyre

11.03. Høringssak nedleggelse av skole og overdragelse av skolebygg, formannskapsmøte

19.03. Høringssak nedleggelse av skole og overdragelse av skolebygg, kommunestyremøte

07.04. Politisk behandling av nedleggelse av skole og overdragelse av skolebygg, livsløp- og forvaltningsutvalg

08.04. Politisk behandling av nedleggelse av skole og avhending bygg,

formannskapsmøte 16.04. Politisk behandling av avtaleforslag mellom Lesja kommune og Fjellnær friskole, kommunestyremøte

18.06. Formell sak om nedlegging av Lesjaskog skule, kommunestyre

Votering

Endringsforslag 1 fra Anna Olea Bakken ble satt opp mot innstilling fra kommunedirektøren

Totalt 11 stemmer for kommunedirektørens innstilling, 6 stemmer for endringsforslag Anna Olea Bakken. Endringsforslaget falt.

Endringsforslag 2 Fra Anna Olea Bakken (UAV2)

1. kommunedirektøren får fullmakt til å gjennomføre en prosess for å oppnå:

- avtale om overdragelse av Lesjaskog Skule til fjellnær Friskule
- avtale om en formell nedleggelse av Lesjaskog Skule
- Det legges fram for avgjørelse i kommunestyret 16.april

2. det opprettes en arbeidsgruppe bestående av kommunedirektør, arbeidsgruppa ved fjellnær friskule, ordfører og to politikere

Votering

Endringsforslag 2 fra Anna Olea Bakken ble satt opp mot innstilling fra kommunedirektøren

Totalt 9 stemmer for kommunedirektørens innstilling, 8 stemmer for endringsforslag Anna Olea Bakken. Endringsforslaget falt.

Tilleggsforslag Fra Mariann Skotte (SP)

Tillegg til kommunedirektørens innstilling:

Lesja kommune benytter seg ikke av klageadgangen og påklager vedtaket fra Udir. Lesja kommune tar vedtaket til etterretning.

Votering

Tilleggsforslag fra Mariann Skotte vedtatt - Enstemmig

Tilleggsforslag Fra Emil Nørstebø (AP)

1. Kommunedirektøren kan forhandle om avhending, men ikke utleie, av skolebygget i tilfelle nedleggelse av Lesjaskog skule. At kommunen får reduserte driftsutgifter ved avhending skal tillegges stor vekt ved prissetting.
2. Avhending av skolebygget forutsetter nedleggelse av Lesjaskog skole.
3. Det kan ikke inngås avtaler om fremtidig økonomisk støtte til friskolen, obligatorisk tilbakekjøp av skolebygg eller gjenoppretting av offentlig skolested.

Votering

Tilleggsforslag fra Emil Nørstebø vedtatt - 10 stemmer for, 7 stemmer mot.

Vedtak

1. Kommunedirektør gis fullmakt til å iverksette nødvendige prosesser for nedleggelse av Lesjaskog skole.
2. Lesja kommune benytter seg ikke av klageadgangen og påklager vedtaket fra Udir. Lesja kommune tar vedtaket til etterretning.
3. Kommunedirektøren kan forhandle om avhending, men ikke utleie, av skolebygget i tilfelle nedleggelse av Lesjaskog skule. At kommunen får reduserte driftsutgifter ved avhending skal tillegges stor vekt ved prissetting.
4. Avhending av skolebygget forutsetter nedleggelse av Lesjaskog skole.
5. Det kan ikke inngås avtaler om fremtidig økonomisk støtte til friskolen, obligatorisk tilbakekjøp av skolebygg eller gjenoppretting av offentlig skolested.

Saksutredning

Arkivreferanse: 2025/238-2

Saksbehandler: **Elisabeth Nerli/ Leif Hagen/ Øyvind Engen**

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
2025/9	28.04.2025	Livsløpsutvalget
2025/20	30.04.2025	Formannskapet

Uttalelse om Fjellnær friskule SA - anomodning fra Utdanningsdirektoratet

Saken gjelder

Utdanningsdirektoratet anmoder Lesja kommune om uttalelse angående Fjellnær skole sin søknad om å etablere seg i Lesja kommune.

Bakgrunn

Fjellnær friskule SA søker om godkjenning etter privatskoleloven. Det kommer frem av søknaden at skolen ønsker å etablere seg i Lesja kommune. Skolen søker om godkjenning etter følgende grunnlag i privatskoleloven § 2-1: Livssyn. Det søkes om å få godkjent en ny kristen grunnskole med 85 elevplasser på 1.-10.trinn. Dersom søknaden blir innvilget, kan skolen starte opp høsten 2026. Anmodningen fra Utdanningsdirektoratet opplyser om at det den skjønsmessige vurderingen av søknaden om å etablere privatskole skal legges vekt på hvilke konsekvenser en godkjenning vil få for det offentlige skoletilbudet. Ved vurdering av slike konsekvenser skal det legges vesentlig vekt på uttalelsen fra vertskommunen.

Vurdering

Kommunedirektøren er av den oppfatning at det er nødvendig at vi bruker ressursene på en slik måte at vi er i stand til å opprettholde to skolesteder i Lesja. Dette for å ta hensyn til bokkvalitet i alle deler av kommunen. Derfor er det også nødvendig å gjøre tiltak på begge skoler for en bedre utnyttelse av de økonomiske ressursene. Framskrivning av elevtallene viser at det vil være store utfordringer også for Lesja skole. For å sikre at begge skoler skal ha et godt grunnlag vil det beste tiltaket være å ha en ungdomsskole og samle disse elevene på Lesja skole. Samtidig skal flytting av barneskolen fra Blåsenborg opp til Lesja utredes. Disse to tiltakene vil ha varig økonomisk effekt, gi en god utnyttelse av arealbruken og kan friggi bruk av arealer til andre lovpålagte oppgaver. Kommunedirektøren mener at alternativet til disse strukturelle tiltakene da må være å redusere de fleste ikke lovpålagte oppgaver i tillegg til å organisere skoledriften slik at man oppnår en mer effektiv bruk av lærerressursene i kommunen. GSI (grunnskolens informasjonssystem) -rapporteringen pr. 01.10.24 viser at det brukes over dobbelt så mye lærerressurs som minimumskravet for å drifte ungdomstrinnet ved Lesjaskog skole. Dette er bakgrunnen for at det i desember 2024 ble fattet vedtak om en 1.-10.-trinns skole på Lesja og en 1.-7. trinns skole på Lesjaskog.

I vurderingen av konsekvensene for det offentlige grunnskoletilbudet kan Utdanningsdirektoratet legge vekt på følgende momenter:

- Endring av skolestruktur og budsjettmessige konsekvenser

- Skolefaglige hensyn
- Behovet for skolen

For å opplyse saken ytterligere vil saken inneholde opplysninger om skolebygg, siden Fjellnær privatskolen baserer skoledriften på eksisterende kommunalt skolebygg på Lesjaskog.

Endring av skolestruktur og budsjettmessige konsekvenser

I sak PS 24/63- budsjett og økonomiplan for 2025-2028 er det vedtatt å etablere et felles ungdomstrinn fra høsten 2025. Faktorer som demografiutvikling og økonomi er bakgrunn for kommunedirektørens innstilling i saken. Når ungdomstrinnene ved Lesjaskog skole og Lesja skole slås sammen vil det i fremtiden være en klasse på hvert trinn. Dersom det blir etablert en privatskole ved Lesjaskog vil det innebære at ungdomstrinnet i Lesja kommune blir delt og lokalisert ved to forskjellige skoler igjen.

Fjellnær friskule søker om å etablere en 1.-10.trinnsskole. Budsjettvedtaket fra desember 2024 innebærer at det fremdeles skal være barneskole ved Lesjaskog skole. Det er vanskelig å se for deg at det i fremtiden skal være elevgrunnlag for å opprettholde både en offentlig barneskole og en privat grunnskole på Lesjaskog. Høsten 2026 vil et samlet elevgrunnlag for 1.-10.trinn ved Lesjaskog være 62 elever uten til- eller fraflytting, det vil ikke være grunnlag for to skoler. Dersom Fjellnær friskule etableres og mange benytter privattilbudet fra 1.-7.trinn, vil det trolig føre til en egen politisk sak ang. nedleggelse av Lesjaskog skole. For elever som vil benytte seg av det offentlige skoletilbudet vil Lesja skole være et kommunalt alternativ.

I økonomiplanperioden 2025-2028 har kommunestyret vedtatt å redusere de økonomiske rammene med totalt 8,85 millioner. Sektor Helse og oppvekst skal ta 4,85 millioner av denne reduksjonen. Tiltaket felles ungdomsskole er beregna til å utgjøre 2,5 millioner. En etablering av privatskole vil påvirke de økonomiske beregningene.

Kommunene har ansvaret for å gi innbyggerne i alderen 6–15 år grunnskoleundervisning, men de finansierer ikke undervisningen til elever som går i private og statlige grunnskoler. Hvert år blir samla rammetilskudd til kommunene på landsbasis korrigert for endringa i tallet på elever i private og statlige skoler. Gjennom denne korreksjonen blir den totale inntektsramma til kommunene redusert med 80 prosent av gjennomsnittskostnadene per nye elev i privat eller statlig grunnskole. Trekket settes til 80 og ikke 100 prosent, fordi innsparingen for kommunene ved at enkeltelever trår ut av den offentlige skolen ikke vil tilsvare 100 prosent av gjennomsnittskostnaden per elev. Eksempelvis vil ikke kostnader til drift av bygningsmasse og lærerressurser nødvendigvis bli redusert. Treksatsen per elev er for 2025 kr 133 100.

I 2022 ble det innført et nytt tilskudd på 500 000 kroner per kommunale grunnskole i kommunen. Tilskuddet blir gitt med en særskilt fordeling basert på tal for grunnskoler i kommunene i skoleåret. Satsen er prisjustert i 2025, og er 563 511 kroner per grunnskole. Friskoleloven pålegger dessuten kommunesektoren å dekke utgifter til individuelt tilrettelagt undervisning (spesialundervisning), opplæring til språklige minoriteter og skoleskyss for elever som mottar opplæringstilbud i en friskole. Størrelsen på utgiftene for Lesja kommune vil variere i årene framover.

Med bakgrunn i vedtatt økonomiplan 25-28 og budsjett 2025 er det beregnet en økonomisk effekt av å etablere en privatskole. Forutsetninger: Den kommunale grunnskolen avvikles, 60 elever ved privatskolen.

Reduserte kostnader:

Ansvar	Budsjett 2026	Budsjett 2025	Regnskap 2024	Regnskap 2023
211 Lesjaskog skole	10 072 322	11 722 322	12 179 051	12 182 858
281 Sfo Lesjaskog	358 759	358 759	404 797	216 858
554 Lesjaskog svømmehall	0	0	91 472	64 370
556 Lesjaskog samfunnshus	242 300	242 300	305 574	330 573
Sum	10 673 381	12 323 381	12 980 894	12 794 659
Redusert rammetilskudd	7 986 000			
Redusert grunnskoletilskudd	563 511			
Sum	8 549 511			

En etablering av en privatskole vil medføre en reduksjon i kostnader på 2,1 millioner fom. 2026.

Skolefaglig hensyn

Det er ønskelig å benytte seg av tolærerordning for å ivareta både den ordinære undervisningen, men også for å ivareta den individuelt tilpassede opplæringa (tidligere spesialundervisning) innenfor handlingsrommet en slik organisering gir. Det er utfordrende å organisere klassetrinnene på en måte som innebærer to læresystem uten sammenslåing av klassetrinn, når trinnene er så små som ved skolene i Lesja kommune pr. i dag.

Når ungdommene samles som et felles ungdomstrinn høsten 2025, vil det gi bedre grunnlag for å organisere en skoledrift som i større grad benytter tolærerordning uten at det innebærer sammenslåing av flere klassetrinn. En tolærerordning gir lærerne større fleksibilitet i hvordan de velger å gjennomføre undervisningsøktene. Å kunne dele elevgruppen mellom to lærere etter behov, vil i større grad ivareta elevenes rettigheter til tilpasset opplæring og i noen tilfeller vil det kunne gi muligheter for at individuelt tilpasset undervising kan bli ivaretatt innenfor rammene av den ordinære undervisningen.

Dersom etableringen av en privatskole fører til redusert elevtall ved Lesja skole vil det gi begrensinger i hvordan den offentlige skolen organiserer undervisningen og skoledriften.

Behov for skolen

Det er ingen privatskoler i kommunen fra før. Fjellnær friskole søker om å få etablere en privatskole med et kristent livssyn. En etablering av skolen vil bidra til mangfold og valgmuligheter for innbyggerne i Lesja kommune. En etablering av privatskole vil begrense handlingsrommet til å organisere det offentlige grunnskoletilbudet, det kan også få negative konsekvenser for kvaliteten i det offentlige skoletilbudet.

Kommunale bygg

I søknaden om etablering av ny friskole, er det lagt til grunn at de eksisterende skolelokalene kan overtas vederlagsfritt fra kommunen.

Lesjaskog skule utgjør et relativt stort areal i forhold til elevtallet. Bygningsmassen er på over 2 500 m², inkludert en flerbrukshall på ca. 500 m². Skolen henger tett sammen med flerbrukshallen, slik at denne er en integrert del av skolelokalene. Flerbrukshallen er også

mye brukt til allmenne formål utenom skoletid, og blir da tatt hånd om av kommunen som et utleieobjekt. Derfor er det et viktig spørsmål hvordan dette tilbudet vil bli ivaretatt framover, som et likeverdig tilbud til alle innbyggere.

Det vesentligste spørsmålet er imidlertid forutsetningen om gratis overføring av lokaler. Dette kommer inn under EØS-avtalens forbud mot offentlig støtte, for som offentlig aktør må kommunene forholde seg til EØS-avtalens artikkel 61. Det innebærer at dersom salg av offentlig eiendom skjer til underpris, vil kjøperen få en økonomisk fordel som kan bli regnet som offentlig støtte. ESA har derfor retningslinjer for hvordan offentlige aktører bør gå frem ved salg av offentlig eiendom for å sikre at dette skjer til markedspris. Det kan enten skje gjennom en åpen budrunde, eller at det innhentes en ekstern vurdering av markedsverdien til eiendommen fra en kvalifisert, uavhengig ekspert (takst). Forbudet gjelder for alle typer foretak som driver en form for økonomisk aktivitet. Det finnes unntak for organisasjoner som kun ivaretar sosiale eller kulturelle funksjoner, samt amatør- og breddeidrett. Disse vil normalt ikke anses for å drive økonomisk aktivitet, og derfor ikke sett på som «foretak» i EØS-lovens forstand. Dermed kan kommunen tildele støtte uavhengig av regelverket om offentlig støtte. Konklusjonen er iallfall at Lesjaskog skole ikke kan overdras vederlagsfritt, men eventuelt kan selges til takst. Dette må derfor innarbeides i etableringskostnaden for en ny friskole.

Et ytterligere moment er at friskolen også ønsker en avtale, som innebærer at kommunen skal ta over bygningsmassen igjen dersom friskolen skulle bli lagt ned. Lesja kommune har alt for mye bygningsareal allerede, med ca. det dobbelte av landsgjennomsnittet pr. innbygger. Etter kanskje 10 år med fortsatt bruk og slitasje av andre, vil det være uaktuelt for kommunen å ta over igjen en slik bygningsmasse som kan bety nye, vesentlige drifts- og vedlikeholdskostnader.

Dokumenter

Innstilling:

Så lenge etableringen av en privatskole medfører at kommunen ikke er i stand til å opprettholde det offentlig grunnskoletilbud på Lesjaskog, kan ikke Lesja kommune støtte søknad om etablering av Fjellnær privatskole.

Per Dag Hole
kommunedirektør

Livsløpsutvalgets behandling av sak 9/2025 i møte den 28.04.2025:

Behandling

Livsløpsutvalget foreslo å ta saken til etterretning og at endringer omkring kommunale bygg tas med i uttalelsen.

Vedtak

Anmodning fra Utdanningsdirektoratet: Saken tatt til orientering. Endringer omkring kommunale bygg tas med i uttalelsen.

Formannskapetets behandling av sak 20/2025 i møte den 30.04.2025:**Behandling****Vedtak**

Saken trukket. Nytt saksframlegg lagt fram i sak PS 2025/21.